

Tychy, dnia 09.04.2026 r.

PPZK.071.65.2026

Pan
Maciej Jędrzejko
Przewodniczący
Komisji Porządku Publicznego
Zdrowia, Spraw Społecznych i Samorządowych

W załączeniu przedkładam materiały na Komisję Porządku Publicznego, Zdrowia, Spraw Społecznych i Samorządowych w dniu 23.04.2026 r.:

- Standardy pracy placówek opiekuńczo – wychowawczych i potrzeby modernizacji;

Jednym z założeń funkcjonowania współczesnego systemu pieczy zastępczej jest tymczasowość opieki nad dzieckiem pozbawionym właściwych i odpowiednich warunków życiowych w rodzinie biologicznej. Oznacza to, że pobyt dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej ma służyć przede wszystkim stworzeniu warunków skutecznego wsparcia rodziny biologicznej dziecka w dążeniu do poprawy sytuacji życiowej. W przypadku kiedy ten cel miałby okazać się niemożliwy do zrealizowania, to ważne jest uregulowanie sytuacji życiowej dziecka i zapewnienie mu stałego środowiska rodzinnego, najlepiej pod postacią rodziny adopcyjnej.

Placówki opiekuńczo - wychowawcze stanowią istotny element systemu pieczy zastępczej w perspektywie krajowej. Decyzja o umieszczeniu dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej powinna być podejmowana w ostateczności, w wielu przypadkach instytucjonalna piecza zastępcza stanowi alternatywę dla rodzinnych form pieczy zastępczej, a nierzadko jest ona właśnie tym miejscem, które zapewni najlepszą w danej sytuacji opiekę dziecku.

W przypadku wystąpienia potrzeby umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, w pierwszej kolejności brane są pod uwagę rodzinne jej formy. Natomiast oddzielenie dziecka od rodziny powinno być jak najkrótsze, a docelowym rezultatem podjętych interwencji powinno być przywrócenie dziecku jego rodziny lub inne trwałe rozwiązanie w zakresie opieki.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest obok rodzinnej, formą pieczy zastępczej organizowaną przez powiat. Na terenie Miasta Tychy funkcjonują trzy placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego:

- Placówka Pieczy Zastępczej "Kwadrat";
- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Nr 1;
- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Nr 2.

Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat” jest jednostką obsługującą Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą Nr 1 i Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą Nr 2 pod względem organizacyjnym, administracyjnym i finansowo - księgowym. Placówki są jednostkami organizacyjnymi Miasta Tychy wchodzącymi w skład miejskiego systemu pieczy zastępczej. Placówki łącznie dysponują 42 miejscami.

W Placówkach tych umieszczane są dzieci powyżej 10-go roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Umieszczenie dziecka poniżej 10-go roku życia jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo - wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa.

Placówki są placówkami nieferyjnymi, działającymi przez cały rok kalendarzowy.

Misją Placówek jest umożliwienie dzieciom wychowywania się w warunkach domowych, dbałość o ich harmonijny rozwój, zabezpieczenie potrzeb oraz przygotowanie do dorosłego, samodzielnego życia. Placówki podejmują działania umożliwiające dziecku powrót do rodziny naturalnej lub umieszczenie w rodzinie adopcyjnej lub zastępczej, w możliwie jak najkrótszym czasie.

Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat” oraz jednostki obsługiwane tj.: Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze Nr 1 i Nr 2 w Tychach realizują zadania placówki opiekuńczo-wychowawczej, typu socjalizacyjnego.

Każda Placówka:

- zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym opieki rodziny naturalnej oraz zaspokaja ich niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, społeczne i religijne,
- umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów,
- podejmuje działania mające na celu powrót dziecka do rodziny,
- zapewnia dzieciom i młodzieży dostęp do kształcenia dostosowanego do ich wieku i możliwości rozwojowych oraz obejmuje dzieci i młodzież działaniami terapeutycznymi o ile tego wymagają.

- wspiera dzieci w realizacji ich pasji życiowych, zainteresowań oraz planów dotyczących przyszłości.

Ponadto w Placówce sporządza się diagnozę psychofizyczną dla każdego dziecka, a praca z dzieckiem prowadzona jest zgodnie z planem pomocy dziecku, sporządzonym i realizowanym przez wychowawcę, we współpracy z asystentem rodziny, pedagogiem, psychologiem, pracownikiem socjalnym i dzieckiem. Opieka i wychowanie w Placówce polega na realizacji zintegrowanych działań diagnostycznych, wychowawczych, edukacyjnych, terapeutycznych i prawnych w pracy z dzieckiem i jego rodziną.

Najczęstsze przyczyny umieszczenia dziecka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych to :

- niewydolności opiekuńczo – wychowawczej rodziców;
- uzależnienia od alkoholu rodziców lub jednego z nich;
- uzależnienie od narkotyków rodziców lub jednego z nich;
- zaniedbania dziecka;
- konfliktów rodzinnych;
- rozwiązania rodziny zastępczej;
- rozwiązanie rodziny adopcyjnej;
- choroby rodziców (najczęściej psychiczne);
- wyjazd rodziców poza granice kraju;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- niezaradność życiowa;
- przemocy domowej (psychiczna i fizyczna) wobec członków rodziny;
- śmierci rodzica/ów;

Żadne dziecko nie trafia do pieczy zastępczej w sposób przypadkowy. Wszelkie przyczyny, które sprawiają, że dzieci zostają umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej są badane w sposób nadzwyczaj staranny. Skierowanie dziecka do pieczy zastępczej jest rozwiązaniem ostatecznym, po które sięga się wówczas, gdy inne formy pomocy wsparcia zostały wyczerpane.

Tryb umieszczania dzieci w pieczy zastępczej regulują stosowne przepisy.

Podstawą przyjęcia dziecka do placówki jest postanowienie Sądu lub wnioski rodziców lub opiekuna prawnego dziecka oraz skierowanie wydane przez powiat właściwy ze względu na miejsce pobytu dziecka.

Za właściwą organizację pracy wychowawczej w placówce opiekuńczo-wychowawczej, odpowiada dyrektor.

Organizując pracę wychowawczą bierze się pod uwagę:

- konieczność zapewnienia dziecku poczucia bezpieczeństwa;

- prowadzenie przez wychowawców indywidualnej pracy z dzieckiem oraz pracy z grupą dzieci;
- opracowanie przez wychowawców planu pomocy dziecku oraz prowadzenia karty pobytu dziecka;
- udziału wychowawców w pracach zespołu do spraw okresowej oceny dziecka;
- współpracę wychowawców z rodziną dziecka, z osobami biorącymi udział w procesie wychowawczym dziecka, z sądem oraz innymi instytucjami.

Dziecku umieszczonemu w placówce opiekuńczo-wychowawczej zapewnia się:

- wyżywienie dostosowane do jego potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia;
- dostęp do opieki zdrowotnej;
- zaopatrzenie w produkty lecznicze;
- zaopatrzenie w środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyroby medyczne dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych;
- wyposażenie w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb,
- zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego,
- środki higieny osobistej;
- zaopatrzenie w podręczniki, pomoce i przybory szkolne;
- kwotę pieniężną do własnego dysponowania (tzw. kieszonkowe);
- dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów;
- dostęp do nauki, która w zależności od potrzeb dzieci odbywa się w szkołach poza placówką opiekuńczo - wychowawczą, w systemie nauczania indywidualnego;
- pomoc w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych oraz w miarę potrzeby przez udział w zajęciach wyrównawczych;
- uczestnictwo, w miarę możliwości, w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych;
- opłatę za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się placówka opiekuńczo-wychowawcza;
- pokrycie kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką opiekuńczo-wychowawczą.

W strukturze Placówki Pieczy Zastępczej „Kwadrat” funkcjonuje budynek przy ul. Sienkiewicza, w którym przebywają dzieci oraz lokal biurowy w budynku wielofunkcyjnym przy ul. Budowlanych 59. Budynek przy ul. Sienkiewicza o powierzchni 350,2 m² jest wyposażony

w przestronną kuchnię z jadalnią, pokój wypoczynkowy, pokój zabaw, pokoje sypialne jedno, dwu, trzy i czterosobowe z miejscem do nauki oraz zaplecze sanitarne. Teren wokół budynku jest ogrodzony i zagospodarowany.

Natomiast strukturę organizacyjną Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 stanowią dwa mieszkania koedukacyjne: Mieszkanie przy ul. Batorego oraz Mieszkanie przy ul. Ejsmonda. Mieszkania te wyposażone są w pokoje 3 i 4-osobowe, pokój dzienny, kuchnie oraz zaplecze sanitarne. Mieszkania zlokalizowane są w budynkach wielorodzinnych, jedno na 4 piętrze, a drugie na poddaszu.

Z kolei strukturę organizacyjną Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Nr 2 stanowią również dwa mieszkania koedukacyjne: Mieszkanie przy ul. Kopernika oraz Mieszkanie przy ul. Cichej. Wyposażone są w pokoje 2, 3 i 4-osobowe, pokój dzienny, kuchnie oraz zaplecze sanitarne. Jedno z mieszkań znajduje się na parterze budynku wielorodzinnego, a kolejne na IV piętrze innego budynku wielorodzinnego.

Placówkami kieruje Dyrektor Placówki Pieczy Zastępczej „Kwadrat” przy pomocy wyznaczonego wychowawcy koordynującego pracę danego mieszkania.

Strukturę zatrudnienia w Placówce Pieczy Zastępczej „Kwadrat” – jednostki obsługującej stanowią: dyrektor, główna księgowa, inspektor ds. kadr i płac, inspektor/sekretarka, inspektor ds. administracyjno–technicznych, konserwator/kierowca, pracownik socjalny, pedagog, psycholog, terapeuta, wychowawcy, w tym wychowawca koordynator, opiekun dziecięcy, sprzątaczką. Natomiast w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Nr 1 i Nr 2 zatrudnionych jest łącznie 20 wychowawców.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dzieciom: pokoje mieszkalne, właściwie oświetlone, o powierzchni zapewniającej przechowywanie rzeczy osobistych i swobodne korzystanie z wyposażenia, łazienki z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych i toalety, w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny, miejsce do nauki, miejsce do wspólnego przygotowywania posiłków, zapewniające odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności, wspólną przestrzeń mieszkalną, w której można spożywać posiłki, stanowiącą miejsce spotkań i wypoczynku.

W przypadku, kiedy w placówce przebywa małoletnia w ciąży, zapewnia się jej warunki pobytu odpowiednie do jej potrzeb oraz stałą opiekę psychologiczną i ginekologiczno-położniczą.

Obecnie w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie Miasta Tychy przebywa łącznie 48 wychowanków. Pomimo podejmowanych przez Miasto działań mających na celu rozwój i promocję rodzinnej pieczy zastępczej, nadal utrzymuje się wysoka liczba dzieci oczekujących na umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Jednocześnie obserwowany jest wzrost liczby interwencyjnych zabezpieczeń dzieci oraz wydawanych postanowień sądowych dotyczących umieszczenia dzieci w systemie pieczy zastępczej, w tym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Sytuacja ta wskazuje na konieczność podejmowania działań zmierzających do zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa oraz odpowiednich warunków do prawidłowego rozwoju.

Biorąc pod uwagę wyżej wymienioną sytuację, konieczne jest utworzenie nowej placówki opiekuńczo - wychowawczej na terenie Miasta Tychy. Placówka wykonywać będzie zadania instytucjonalnej pieczy zastępczej jako placówka opiekuńczo - wychowawcza typu socjalizacyjnego dla 14 wychowanków.

Zmiany będą wymagać dodatkowych środków finansowych. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pieczę zastępczą organizuje powiat, a zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych należy do jego zadań własnych.

Należy rozumieć w szczególności tworzenie odpowiedniej infrastruktury pieczy zastępczej, w sytuacji gdy dziecko jest pozbawione należytej opieki rodzicielskiej. Muszą zostać podjęte stosowne działania w celu zapewnienia miejsca w pieczy zastępczej.

Powiat, organizując pieczę zastępczą, powinien pierwszej kolejności zapewnić odpowiednią liczbę miejsc w pieczy zastępczej na terenie własnego powiatu. Każdorazowo zatem należy przy tym dokonać analizy liczby miejsc w stosunku do bieżącego zapotrzebowania na miejsca w pieczy zastępczej na terenie powiatu.

W sytuacji potrzeby utworzenia zwiększonej liczby miejsc w pieczy zastępczej, powiat powinien podjąć wszelakie kroki mające na celu zabezpieczenie odpowiedniej liczby miejsc dla dzieci, w tym również w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wspomniana wyżej ustawa przewiduje różne możliwości zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej, w tym również utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Obecnie w Tychach oczekuje na umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej 10 dzieci. Nadmienić warto, iż poza powiatem w instytucjonalnej pieczy zastępczej jest umieszczonych 22 dzieci z naszego miasta.

Podpis jest prawidłowy

Dokument podpisany przez
Łukasz Łoska
Data: 2026-04-16 09:20:25
CEST

Otrzymują:

1. adresat
2. a/a